

Kurssi 5: Rauhaa terveyden kautta väkivaltaisissa konflikteissa Kappale 1: Geneven sopimukset ja lääkintäapu väkivaltaisissa konflikteissa

Harjoitus 1: Geneven sopimus IV (siviilien suojelusta sodan aikana)

3 artikla. *Kun jonkin Korkean sopimuspuolen alueella syntyy aseellinen selkkkaus, jolla ei ole kansainvälistä luonnetta, kukin selkkaukseen osallisista on velvollinen noudattamaan ainakin seuraavia määräyksiä:*

1) Henkilöitä, jotka eivät suoranaisesti ota osaa vihollisuuksiin, heihin lukien aseellisiin voimiin kuuluvat, jotka ovat laskeneet aseensa, sekä ne, jotka ovat joutuneet taistelukyvyttömiksi sairauden, haavoittumisen, pidättämisen tai muun syyn johdosta, on kaikissa olosuhteissa kohdeltava inhimillisesti tekemättä mitään epäsuopeaa erottelua rodun, värin, uskonnon tai uskomuksen, sukupuolen, syntyperän tai omaisuuden tai muun niihin verrattavan tunnusmerkin perusteella.

Sen takia ovat ja pysyvät, aikaan ja paikkaan katsomatta, mainittujen henkilöiden suhteen kiellettyinä:

- a) henkeen ja ruumiilliseen koskemattomuuteen kohdistuvat loukkaukset, erittäinkin murha kaikissa muodoissa, silpominen, julmuutta osoittavat piteleminen ja kidutus;*
- b) panttivangiksi ottaminen;*
- c) henkilökohtaisen arvon loukkaukset, erittäinkin nöyryyttävät ja alentavat kohtelut;*
- d) tuomiot, joita ei ole antanut sellainen tuomioistuin, jonka toimintaan liittyvät sivistyskansojen välttämättömiksi tunnustamat oikeudelliset takeet, ja teloitukset, jotka pannaan täytäntöön sellaisen tuomioistuimen edeltävältä ratkaisulta.*

2) Haavoittuneet ja sairaat on kerättävä ja niitä on hoidettava.

(Huom. Täsmälleen sama artikla löytyy kaikista neljästä Geneven sopimuksesta. Tämä artikla määrittelee minimistandardit, joita tulee noudattaa kansallisissa konflikteissa, siinä missä standardit kansainvälisille aseellisille konflikteille ovat paljon laajemmat ja yksityiskohtaisemmat kuin kansallisille konflikteille asetetut.)

Kysymyksiä

- A. Keksitkö esimerkkejä tilanteista, joissa ei ole helppoa määritellä, ketkä ovat 'henkilöitä, jotka eivät suoranaisesti ota osaa vihollisuuksiin'?
- B. Miksi uskot Geneven sopimuksissa sovitun tällaisista säännöistä sairaiden ja loukkaantuneiden osalta konfliktiaikoina? Keskustelkaa.
- C. Pohdi tapauksia, joissa terveysalan ammattilaiset ovat saattaneet tehdä tai ottaa osaa tekoihin, jotka tämä artikla kieltää.

Kurssi 5: Rauhaa terveyden kautta väkivaltaisissa konflikteissa

Harjoitus 2: Geneven sopimus I (maasotavoimiin kuuluvien haavoittuneiden ja sairaiden aseman parantamisesta)

12 artikla. *Aseellisissa voimissa palvelevia ja muita seuraavassa artiklassa mainittuja henkilöitä, jotka ovat haavoittuneita tai sairaita, on pidettävä loukkaamattomina ja suojeltava kaikissa olosuhteissa.*

Heitä on sen selkkauksen osapuolen, jonka vallassa he ovat, kohdeltava ja hoidettava inhimillisesti tekemättä mitään epäsuopeata erottelua sukupuolen, rodun, kansallisuuden, uskonnon, poliittisten mielipiteiden tai muun niihin verrattavan tunnusmerkin perusteella. Ovat jyrkästi kielletyt kaikki heidän henkeensä tai henkilöönsä kohdistuvat loukkaukset ja, muiden muassa, heidän surmaamisensa ja sukupuuttoon hävittämisenä, heidän alistamisensa kidutukseen, heihin kohdistuvien biologisten kokeiden suorittaminen, heidän jättämisenä vakain tuumin lääkinnöllisettä avutta tai hoidotta tai heidän saattamisensa alttiiksi varta vasten luoduille tartunnan vaaroille.

Vain pakottavista lääkinnöllisistä syistä voidaan jollekulle antaa hoidon saamisen järjestyksessä etusija.

Kysymys

- Keksitkö tilanteita, joissa sotilaslääkäreillä olisi houkutus rikkoo tämän artiklan säädöksiä vastaan – tai joissa heitä painostettaisiin tekemään niin? Keskustelkaa.

Harjoitus 3: Geneven yleissopimusten lisäpöytäkirja kansainvälistä luonnetta vailla olevien aseellisten selkkausten uhrien suojelemisesta (Lisäpöytäkirja II)

(Huom. Lisäpöytäkirjat I ja II hyväksyttiin vuonna 1977, ja ne sisältävät kansainvälisen humanitaarisen oikeuden lisätarkennuksia alkuperäisten vuoden 1949 sopimusten pohjalta. Kaikki valtiot eivät ole allekirjoittaneet näitä lisäpöytäkirjoja. Lisäpöytäkirja I käsittelee kansainvälisiä aseellisia konflikteja, ja alla oleva artikla sisältyy myös siihen, artiklana 10.)

7 artikla. *Suojelu ja hoito*

1. Kaikkia haavoittuneita, sairaita ja haaksirikkoutuneita on kunnioitettava ja suojeltava riippumatta siitä, ovatko he osallistuneet aseelliseen selkkaukseen.

2. Heitä on kaikissa olosuhteissa kohdeltava inhimillisesti ja heidän on mahdollisimman laajasti ja mahdollisimman pian saatava kaikki lääkintähoito ja huomio, jota heidän tilansa edellyttää. Mitään erottelua ei saa tehdä heidän välillään muilla kuin lääketieteellisillä perusteilla.

Kysymyksiä

- A. Mitä tarkennuksia haavoittuneen oikeuksiin tämä artikla tarjoaa verrattuna IV sopimuksen 3 artiklaan (harjoituksessa 1 yllä)?
- B. Mitä eroavaisuuksia – jos mitään – on lääkäreiden velvollisuuksissa sairaita ihmisiä kohtaan (silloin kun he eivät ole taistelijoita) sota-aikoina ja rauhan aikaan?

Kurssi 5: Rauhaa terveyden kautta väkivaltaisissa konflikteissa

Harjoitus 4: Lisäpöytäkirja II

9 artikla.

1. Lääkintä- ja hengellistä henkilöstöä on kunnioitettava ja suojeltava ja sille on annettava kaikki saatavana oleva apu sen tehtävän suorittamiseksi. Lääkintä- ja hengellistä henkilöstöä ei saa pakottaa suorittamaan tehtäviä, jotka ovat heidän humanitaarisen tehtävänsä vastaisia.

Kysymyksiä

- A. Miksi on mielestäsi tarpeellista sopia erityisestä suojelusta lääkintähenkilöstölle kansainvälisessä humanitaarisessa oikeudessa? Keskustelkaa.

- B. Millaisia "heidän humanitaarisen tehtävänsä vastaisia" tehtäviä saatettaisiin lääkintähenkilöstöä "pakottaa suorittamaan"?